PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

CODZIENNY BIULETYN WYDZIAŁU PRASOWEGO

MINISTERSTWA SPRAW ZAGRANICZNYCH

Rok IV | Warszawa, sobota 23 marca 1929 r. | Nr. 69

SPRAWY POLSKIE.

POLSKA, NIEMCY A FRANCJA.

Berliner Tageblatt 20.III w koresp. z Paryża pisze, że ukazała się książka Piotra Valmigère o polityce francuskiej w stosunku do Niemiec i Polski. Książka wywołała wielkie wrażenie, gdyż jest atakiem na obecną politykę francuską i propaguje zerwanie przymierza z Polską. Tę ostatnią autor książki pomawia o dążenia zaborcze, które doprowadzą do wojny z Niemcami. Tymczasem jeżeli Francja chce mieć spokój, musi utrzymywać dobre stosunki z Niemcami, a nie z Polską.

Dziennik przytacza wyjątki z omawianej książki i zaznacza, że autor wierzy w przyszłe przymierze Francji z Niemcami. Należy oczekiwać, że ta „dzielna" książka będzie we Francji zwalczana i pokryta milczeniem. Dlatego Niemcy powinni na nią zwrócić uwagę. Wydawcą jej jest Eug. Figuière.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Le Nation Roumaine 20.III zamieszcza artykuł w związku z imieninami marsz. Piłsudskiego, w którym kreśli jego życiorys, zasługi w odbudowie Polski, oraz sympatje okazywane Rumunji.

POLSKA A SZWECJA.

Stockholms Dagblad 20.III zamieszcza artykuł o otwarciu w Sztokholmie polsko - szwedzkiej izby handlowej, przy współudziale posła polskiego Rozwadowskiego z personelem poselstwa i dyrektora Kleminga. Dziennik podaje przebieg zebrania organizacyjnego.

Inny artykuł w tym samym numerze podkreśla znaczenie Polski, jako państwa o 30 miljonach mieszkańców i wielkich bogactwach naturalnych, z których pewne dziedziny bardzo interesują Szwecję. Są to zwłaszcza węgiel, nafta, cynk i sól. Wzamian za to wywozi Szwecja do Polski maszyny rolnicze i przemysłowe, urządzenia telefoniczne, silniki, kalosze i papier. Wzajemna wymiana ciągle wzrasta, tak że od r. 1925 do 1927 pomnożyła się sześciokrotnie.

ZAGADNIENIA OGÓLNE.

NIEMCY A FRANCJA.

Der Tag 22.III pisze z powodu śmierci marsz. Focha, że gdy dnia 11 listopada 1918 r. umilkły działa, a sam on przyznał, że ostateczne wywalczenie zwycięstwa może przeciągnąć się daleko w r. 1919 i będzie to wymagało długich i ciężkich walk. Do ostatniej chwili miał on wrażenie, że front niemiecki trzy-

mał się dobrze a artylerja niemiecka zręcznie spełniała swoje zadanie.

Wiadomem jest — pisze dziennik, — że marsz. Foch żywo zajmował się po wojnie sprawą trwałego, wojskowego zabezpieczenia Nadrenji i utworzenia z niej odrębnego państwa, zależnego od Francji. Foch marzył o prowadzeniu ofensywy wojennej w głąb Niemiec i stoczeniu rozstrzygającej walki w Niemczech środkowych. Później życzył on sobie zbrojnego wystąpienia przeciwko Rosji. Natomiast odsuwał się od wszelkiej polityki. Tem niemniej przy każdej sposobności dążył do ubezwładnienia Niemiec i do najsilniejszego wysunięcia na czoło Francji. Dzieje muszą mu jednak przyznać, że umiał zaradzić silną dłonią wielu trudnościom i umiał zrobić dobry użytek z sił, jakiemi rozporządzał. Dla armji niemieckiej miał zawsze szacunek, ale współdziałając z Poincaré'm utracił miarę, ponieważ nieokiełznana przewaga może wytworzyć tylko olbrzymie źródło niepokoju.

SPRAWA ODSZKODOWAŃ I DŁUGÓW.

The Daily Telegraph 18.III, omawiając w art. wst. sprawę odszkodowań w naturze, wyraża niezadowolenie z dotychczasowego przebiegu prac ekspertów reparacyjnych i podkreśla, że zanim plan Dawes'a zostanie zmieniony, winien być poddany szczegółowej analizie. Autor wypowiada się przeciwko redukcji rat reperacyjnych poniżej 100 miljonów funt. szterlingów, gdyż wówczas udział przypadający Anglji z tytułu odszkodowań nie wystarczyłby na pokrycie długów angielskich względem Ameryki. Pozatem redukcja sum reparacyjnych pociągnęłaby za sobą zwiększenie spłat w naturze, co byłoby ze szkodą dla przemysłu angielskiego i dlatego autor przeciwny jest projektowi Perkins'a, przewodniczącego delegacji amerykańskiej.

The Daily Telegraph 18.III. Koresp. dyplom. uzasadnia szkodliwość dla przemysłu angielskiego powiększenia spłat odszkodowań niemieckich w naturze. Przypomina on ujemne skutki tej metody dla eksportu brytyjskiego podczas rządów MacDonalda. Zdaniem koresp., eksperci brytyjscy winni użyć wszelkich środków, by nie dopuścić do powtórzenia podobnego eksperymentu. Koresp. przeciwny jest podziałowi niemieckich rat reparacyjnych na dwie kategorje, to jest na odszkodowanie właściwe oraz na odszkodowanie, mające pokryć długi aljantów wobec Ameryki.

The Daily Mail 18.III. Koresp. z Paryża zwraca uwagę na niebezpieczeństwo, jakie może powstać dla finansów brytyjskich, wskutek podziału odszkodań niemieckich na dwie kategorje.

Viitorul 20.III twierdzi, że zagadnienie odszkodowań wojennych nieprędko będzie rozwiązane, po pierwsze dla tego, że Niemcy upierają się przy twierdzeniu, że ich stan gospodarczy jest niekorzystny, a po drugie dlatego, że oba państwa najbardziej zainteresowane w sprawie odszkodowań, t. j. Francja i Niemcy, przechodzą przesilenie wewnętrzne.

„TAJNY" TRAKTAT FRANCUSKO-BELGIJSKI.

Der Tag 22.III w art. wst. omawia dokumenty utrechckie i dochodzi do przekonania, że Belgja, nie mogąc przekonywająco dowieść ich sfałszowania, urabia opinję angielską za pośrednictwem alarmujących doniesień o rzekomem odkryciu niemieckiej sieci szpiegowskiej, która obejmuje całą Europę. Jednak opinja angielska nie daje się tak łatwo dezorjentować.

Autor udał się do Utrechtu dla zbadania tej sprawy i nabrał przekonania, że dokumenty odpowiadają prawdzie. Były one najpierw w posiadaniu pewnej wysokiej osobistości urzędowej. Rząd holenderski poddał je szczegółowemu zbadaniu i stwierdził, że są one nie tylko prawdziwe, ale i b. ważne. Nie mógł się jednak zdecydować na ogłoszenie ze względu na politykę zagraniczną. Za zgodą rządu zostały one przedstawione redakcji „Utrechtsch Dagblad" z tem, że są prawdziwe.

Dziennik opisuje dalsze dzieje ogłoszenia dokumentów i podkreśla w końcu, że jedno jest faktem, iż nikt nie został z ich powodu oskarżony ani ukarany.

ZBROJENIA I SPRAWA ROZBROJENIA.

Journal de Genève 21.III pisze, że postanowienie Niemiec i Włoch w sprawie wcielenia w życie ich planów rozbudowy marynarki, musiały znaleźć oddźwięk we Francji. Leméry zaznaczył w swem przemówieniu, opierając się na memorjale Groenera, że wielkie krążowniki niemieckie przeznaczone są, nie jak to przypuszczano dla obrony na Bałtyku przeciwko Sowietom, lecz dla obrony drogi do Prus Wschodnich, w razie konfliktu Niemiec z Polską. Ponieważ jednak cała argumentacja Groenera zbudowana jest na rzekomym aljansie francusko - polskim, nowe krążowniki niemieckie byłyby skierowane przeciwko Francji. Z drugiej strony wskazuje sen. Leméry na zbrojenia włoskie. Autor wnosi stąd, iż rozpoczyna się rywalizacja zbrojeń morskich między Francją a Włochami. Francja zmuszona jest przystąpić do tego współubiegania się, gdyż chodzi tu o jej byt narodowy.

Le Temps 21.III w związku z zaakceptowaniem przez senat projektu budowy nowego krążownika, 6 torpedowców i 6 łodzi podwodnych, podnosi wygłoszone z tej racji przemówienia. Leméry, referent wniosku w sprawie rozbudowy floty, zaznaczył, iż dwa najważniejsze zagadnienia, które wywierają wpływ na politykę morską Europy są: pojawienie się marynarki niemieckiej w poważnej sile na Bałtyku i na morzach północnych oraz rozwój akcji marynarki włoskiej na morzu Śródziemnem. Francja będzie musiała zastanowić się poważnie nad tą sytuacją. Należy już obecnie żałować, iż pozwolono Niemcom podnieść tak dalece ich technikę w dziedzinie marynarki. Jednakże projekt nowego krążownika wojennego francuskiego powinien być przystosowany nietylko do obrony na morzach północnych. Należy mieć nadzieję, że sztab generalny morski, będzie miał odwagę opracować szeroki plan w tym względzie, a parlament nie odmówi przyznania odpowiednich na to kredytów.

Hochi 21.II, nawiązując do ewentualnego zwołania przez Anglję i Stany Zjednoczone międzynarodowej konferencji w sprawie ograniczenia zbrojeń, pisze, że zadaniem Japonji jest usunięcie tych trudności, jakie podobno wyłaniają się między Anglją i Ameryką i doprowadzić do uzgodnienia stanowisk. Wice-hrabia Saito uczynił już stosowne kroki w Genewie, a jego bons offices zostały przyjaźnie zaakceptowane przez obydwie strony. Ulgi, jakie poszczególnym państwom przyniosłoby ograniczenie zbrojeń, byłyby olbrzymie. Japonja odczułaby je bardzo widocznie. Mimo to japońskie czynniki miarodajne stoją na stanowisku, że przyjmą formalne zaproszenie, lecz nie wystąpią z inicjatywą konferencji międzynarodowej.

Aftenposten 19.III. nawiązując do propozycji dr. Lange w Genewie odnośnie rozbrojenia się Szwecji, zapytuje, dlaczego tę propozycję skierował do państwa małego i słabo uzbrojonego, a sąsiadującego z niebezpieczną siłą wojskową sowietów, podczas gdy istnieje szereg mocarstw uzbrojonych od stóp do głów, bardziej jeszcze niż przed wojną światową; a rozbrojone są tylko państwa zwyciężone w wojnie światowej.

MOCARSTWA A Z. S. R. R.

The Manchester Guardian 18.III. Koresp. z Moskwy pisze, iż wywiad ambasadora niemieckiego w Moskwie Herberta von Dirksen, udzielony prasie sowieckiej w Leningradzie, jest zapowiedzią sowiecko-niemieckiej współpracy na przyszłej sesji komisji rozbrojeniowej Ligi Narodów. W d. c. koresp. streszcza wywiad ambasadora Dirksena.

SYTUACJA POLITYCZNA W RUMUNJI.

Dreptatea 21.III w art. wst. twierdzi, że wyjazd zagranicę przywódcy liberałów V. Bratianu świadczy, iż liberali uważają zwalczanie obecnego rządu za bezskuteczne. Wprawdzie wyjazd ten ma cele kuracyjne, wszelako były premjer, który był chory już oddawna, ze względu na walkę z obecnym rządem nie chciał opuszczać kraju i stolicy, dopiero teraz, wobec widocznych powodzeń rządu, wyjechał z kraju.

Universul 11.III informuje, że nad Dniestrem zostały skonfiskowane manifesty drukowane cyrylicą po rumuńsku. Manifesty podburzają ludność przeciw Rumunji. Większa część manifestów pozostała w ręku ludności.

Viitorul 13.III informuje, że w listopadzie 1928 r. odbył się w Moskwie tak zwany kongres komunistów z Rumunji. Na tym kongresie zredagowano broszurkę napisaną w języku rumuńskim i przeznaczoną dla ludności w Besarabji. Treść broszury tej p. t.: „Nowele Emila Zoli“ usiłuje podburzyć ludność przeciw państwu rumuńskiemu. Komuniści wypowiadają w niej otwartą walkę państwu rumuńskiemu, przyczem podkreślają, że walka już się rozpoczęła.

Lupta 12.III omawia sprawę dostawy przez Niemcy materjałów żelaznych dla Rumunji, i pisze, że Niemcy, głoszący niemożność płacenia długów wojennych, udzielają wszelako Rumunji długoterminowych kredytów; pewnem więc jest, że operują kapitałami banków angielskich i amerykańskich. Dlaczego więc — zapytuje dziennik — Rumunja nie ma sprowadzać potrzebnych towarów wprost z tych krajów, a przedewszystkiem z krajów, które szeroko popierały rumuńską pożyczkę, jak np. Francja, tembardziej, że to o wiele taniej wyniesie. Pozatem Rumunja posiada smutne doświadczenie w sprawie dostaw niemieckich. Należy więc dobrze się zastanowić, gdy jest mowa o nowych dostawach z Niemiec.

SYTUACJA POLITYCZNA I GOSPODARCZA NA LITWIE.

Lietuvos žinios 19.III w art. wst., nawiązując do zbliżającego się 25-lecia prasy litewskiej, podkreśla jej obecne skrępowanie na Litwie oraz przypomina poglądy przedstawicieli rządu litewskiego na prasę litewską, która została przez nich określona jako niedojrzała i nie zasługująca na wolność słowa. W związku z powyższem dziennik zaznacza ironicznie, że „rząd litewski prawdopodobnie nie pozwoli na obchód 25-lecia przez tak niedojrzały twór, jakim jest prasa litewska“.

Lietuvos Aidas 19.III zajmuje się sprawą egzaminów sędziowskich w kraju Kłajpedzkim. Obecnie obowiązuje ustawa, wg. której kandydaci na sędziów w kraju Kłajpedzkim muszą składać egzamina przy jednym z uniwersytetów w Prusach Wschodnich. Dziennik oburza się na ten nienormalny, jego zdaniem, stan rzeczy, albowiem nie jest dla nikogo tajemnicą, że w Niemczech brana jest pod uwagę raczej polityczna prawomyślność kandydatów, niż ich przygotowanie naukowe. Dziennik nawołuje do utworzenia w kraju Kłajpedzkim specjalnej komisji egzaminacyjnej, którąby zapobiegła temu nienormalnemu stanowi rzeczy.

Lietuvos Aidas 19.III w art. wst. omawia ciężkie położenie przemysłu na Litwie, a w szczególności przemysłu włókienniczego, znajdującego się przeważnie w ręku Litwinów amerykańskich. Przyczynę niepomyślnego położenia tego przemysłu koła gospodarcze widzą w mnożących się wciąż złośliwych bankructwach firm handlowych, którym litewski przemysł włókienniczy udzielił znacznych kredytów. Dziennik nawołuje rząd do udzielenia przemysłowcom znaczniejszych kredytów i obniżenia podatków. Wg. dziennika, utrzymanie rodzimego przemysłu jest dla Litwy rzeczą konieczną, a to ze względu na przyciągnięcie kapitału amerykańskiego do kraju, na obniżenie pasywności bilansu handlowego, jak również i ze względu na zmniejszenie bezrobocia. Dziennik przypomina, że rządy poprzednie nie tylko nic nie zrobiły w kierunku poparcia rodzimego przemysłu, ale wręcz przeciwnie — odepchnęły kapitał amerykański i nie poparły inicjatywy Litwinów amerykańskich. Należałoby przeto — zdaniem dziennika — przynajmniej obecnie naprawić dawne błędy.

PAŃSTWA SKANDYNAWSKIE.

Aftenposten 15.III zarzuca rządowi norweskiemu zaniedbanie interesów Norwegji na oceanie Lodowatym. Zdaniem autora powinna Norwegja opanować swemi wpływami Grenlandję wschodnią, zanim tam się usadowi Danja, tak jak usadowiła się ona w zachodniej Grenlandji, pomimo że Norwegja najwięcej włożyła pracy w ten kraj i pomimo, iż największe korzyści mogłaby ciągnąć z Grenlandji właśnie żeglarstwo i rybołówstwo norweskie. Drugim punktem oparcia dla Norwegji powinien być kraj Franciszka Józefa, na którym stopniowo wypierali Norwegów Rosjanie i wypierają z oceanu Lodowatego do dzisiaj.

SYTUACJA POLIT. I GOSP. WE WŁOSZECH.

Il Popolo d'Italia 19.III w art. wst. cytuje Włochy jako przykład, dowodzący, że państwo o ustroju kapitalistycznym, poprowadzone w sposób zdecydowany, może się rozwijać pod względem gospodarczym, wbrew przewidywaniom Karola Marxa o nieuniknionych częstych przesileniach gospodarczych.

Il Popolo d'Italia 19.III podkreśla postęp jaki Włochy zrobiły za rządów faszystowskich w dziedzinie oświaty, dzięki wysiłkom rządu. Obrazuje to stosunek ilości analfabetów, których w r. 1921 było 40%, a w r. 1928 tylko 25%.

Il Matino 18.III zamieszcza następ. dane celem zilustrowania w jak szerokim zakresie rząd faszystów zaopiekował się ubezpieczeniami społecznemi. Wynoszą one 1 miljard 300 miljonów lirów rocznie, a mianowicie 600.300.421 na bezrobotnych, 293.668.683 na ofiary nieszczęśliwych wypadków w przemyśle, 24.448.367 na wypadki w rolnictwie, 33.769.147 na chorych, 300.000.000 na zwalczanie gruźlicy.

STANY ZJEDN. A. P. A TRYBUNAŁ MIĘDZYNARODOWY.

L'Echo de Paris 20.III. Pertinax pisze, że sprawa przystąpienia Stanów Zjednoczonych do Trybunału Międzynarodowego wydaje się rzeczą postanowioną, a to wobec zgody wyrażonej przez komisję prawników Ligi Narodów na warunki postawione przez Stany Zjednoczone. Ustosunkowanie się Stanów Zjedn. do tej kwestji zmieniło się obecnie o tyle, że trzy lata temu żądały one bezwzględnego podporządkowania się innych państw ich stanowisku, podczas gdy obecnie pozostawiają one sobie tylko swobodę co do opuszczenia Trybunału, bez narażenia się przez to na zarzuty wrogiego ustosunkowania się. Rada i Zgromadzenie wyrażą w najbliższej przyszłości swą decyzję w tej sprawie. Obecnie należy jedynie stwierdzić, że państwa europejskie, będące członkami Ligi Nar., w stosunku do Ameryki wahają się między dwoma stanowiskami. Bądź chcą one za wszelką cenę utrzymać nienaruszalność Genewy, a wówczas odrzucają podobnie jak w r. 1926 zastrzeżenia amerykańskie; bądź też, — zdając sobie sprawę z tego, że Stany Zjednoczone rozporządzają znaczniejszemi środkami i że bez ich udziału wszelkie usiłowania mogą być daremne, — państwa te starają się ująć Amerykę i są nawet zdecydowane na podkopanie istnienia całego organizmu, na skutek udzielonych ustępstw. To samo odbyło się z racji paktu Kellogga. Nastąpiła obecnie recydywa.

Le Temps 20.III pisze w art. wst. że może to i gorszyć, że Stanom Zjednoczonym, które nie należą do Ligi Narodów, przyznane zostało uprzywilejowane stanowisko na gruncie Trybunału Międzynarodowego. Zapewnienie na przyszłość współpracy Stanów Zjednoczonych w Trybunale haskim pomimo to pozostanie faktem nader doniosłym.

Journal des Debats 20.III. Gauvain w związku z przystąpieniem Stanów Zjednoczonych do Trybunału Międzynarodowego pisze, iż Rada zaaprobuje niewątpliwie podczas swej sesji czerwcowej protokół przyjęty w tej sprawie, a Zgromadzenie uczyni to samo we wrześniu. Wszyscy będą radzi stwierdzeniu, że Stany Zjedn. zbliżają się w ten sposób do instytucji genewskiej, uznanej przez 52 państwa, jako instancji regulującej nieporozumienia międzynarodowe.

DALEKI WSCHóD.

Japan Advertiser 8.II pisze, że w sprawie uregulowania incydentu tsinańskiego wyłaniają się bardzo poważne trudności w związku z zupełnie rozbieżnemi poglądami rządów japońskiego i chińskiego na wysokość i zakres odszkodowania. Japonja zamierza odwołać swe wojska z Szantungu z końcem marca. Wobec tych pogłosek zamieszkali w Szantungu Japończycy uchwalili obszernie umotywowaną rezolucję, w której proszą o odłożenie tego terminu. Rezolucja została przesłana wszystkim członkom gabinetu japońskiego.

Japan Times 8.II informuje, że dr. Wang (chiński minister spraw zagranicznych) udzielił prasie wywiadu o stosunkach japońsko-chińskich, wyrażając się optymistycznie o przyszłych pertraktacjach. Zaczną się one jednak dopiero po ewakuacji Szantungu przez wojska japońskie, a objąć powinny całość stosunków między obydwu państwami. Ewakuacja Szantungu nastąpić winna bez jakichkolwiek wzajemnych zobowiązań ze strony Chin. Oczywiście, że z chwilą jej przeprowadzenia rząd chiński weźmie na siebie pełną odpowiedzialność za bezpieczeństwo obywateli japońskich.

Japan Times 9.II pisze, że rokowania japońsko - chińskie, toczące się w Szanghaju, w sprawie załatwienia incydentu tsinańskiego, zostały przerwane. Przyczyny tego niepomyślnego zwrotu nie są znane. Głosy prasy twierdzą, że nie doszło do porozumienia w sprawie ustalenia daty wycofania wojsk japońskich z Szantungu. Według innych informacji, przyczyną przerwania rokowań było wysunięcie ze strony rządu chińskiego nowych postulatów w sprawie incydentów w Nankinie i w Hankou. Obecny stan rzeczy może łatwo odbić się echem w polityce wewnętrznej Japonji i dostarczyć opozycji argumentów przeciw rządowi Tanaki.

Hochi 9.II, nawiązując do incydentu tsinań-

skiego, pisze m. in.: Jeśli prawdą jest, że incydent tsinański ma być załatwiony obustronnem wyrażeniem żalu, to przyznać trzeba, że jest to załatwienie upakarzające, a ekspedycja wojsk japońskich do Szantungu nie spełniła swego zadania. Wojska te nie zdołały nawet ochronić obywateli japońskich przed zamachami na ich życie i mienie. Incydent w Nankinie nie pociągnął za sobą strat w życiu ludzkiem, a jednak załatwiajac go z Anglją, Francją, Włochami i Ameryką, Chiny wyraziły żal, ukarały winnych i obiecały ochronę obcych obywateli. To było zgodne z prawem i obyczajami międzynarodowymi. I tego — choć obydwu incydentów nie można porównywać, albowiem tsinański jest o wiele poważniejszy — musi żądać obecnie Japonja od Chin. Z powodu incydentu tsinańskiego, obydwa rządy mają wyrazić ubolewanie, o odszkodowaniu wogóle się nie wspomina. Nie pojmujemy, jak rząd śmie stanąć z takiem załatwieniem przed opinją publiczną. Japonja wysunęła początkowo cztery żądania: wyrażenia żalu, ukaranie winnych, odszodowanie i gwarancję bezpieczeństwa na przyszłość. Co się z temi żądaniami stało? Rozumiemy, że rząd śpieszył się z załatwieniem incydentu tsinańskiego, chcąc w ten sposób ratować swe utrzymanie się przy władzy. Skoro jednak rząd poświęcił honor narodu dla dobra partji i przyjął tak haniebne warunki zlikwidowania incydentu, musimy to napiętnować jako zbrodnię.

Japan Times 18.II pisze, że według źródeł chińskich powodem przerwania rokowań było żądanie Japonji dotyczące indemnizacji za szkody wyrządzone obywatelom japońskim w Tsinan oraz ograniczenia w formule wyrażającej ubolewanie ze strony Japonji. Po przerwaniu rokowań wzmógł się bardzo silnie ruch antyjapoński oraz bojkot towarów japońskich. Akcja ta ma być popierana przez pewna koła zbliżone do rządu nacjonalistycznego.

Japan Times 18.II informuje, że M. Kita, prezydent japońskiego związku handlu bawełną, stwierdza po swym powrocie z Szanghaju, że handel japoński bawełną ogromnie ucierpiał z powodu naprężenia japońsko-chińskiego. O ile stosunki te w blizkiej przyszłości nie ulegną zasadniczej naprawie, rynek chiński będzie dla japońskiego przemysłu bawełnianego stracony.

Japan Times 15.II donosi o aresztowaniu 54 studentów uniwersytetu pod zarzutem działalności wywrotowej. Zatrzymane druki i zeznania aresztowanych wskazują, że są oni członkami 11-tu organizacyj młodzieży, które prowadziły propagandę komunistyczną i antymilitarną oraz popularyzowały w kołach robotniczych ideę niezawisłości Korei.

Japan Advertiser 18.II pisze, że w uniwersytecie cesarskim w Tokio aresztowano kilku studentów pod zarzutem należenia do organizacji komunistycznej. Jak wykazały dalsze badania, do organizacji należało około 150 studentów. Organizacja pozostawała w ścisłym kontakcie z organizacjami komunistycznemi w innych wyższych uczelniach tokijskich i przygotowywała się do czynnych wystąpień w związku z odbywającemi się obecnie licznemi procesami komunistycznemi.

Japan Advertiser 10 — 13.II informuje o szeregu wyrokach skazujących około 40 komunistów na karę ciężkiego więzienia.

NOTATKI I INFORMACJE

RÓŻNE.

Dzwon 20.III (pismo polskie na Łotwie) w art. wst. p. n. „Kupujmy wyroby krajowe" podkreśla, że i mniejszość polska na Łotwie powinna przyczynić się do wzmocnienia ekonomicznego stanu państwa, a to przez kupowanie i popieranie wyrobów łotewskich. Dziennik zaznacza, że społeczeństwo polskie na Łotwie, posiadające krewnych w Polsce, powinno zachęcić do propagandy pewnych towarów łotewskich na rynku polskim. Polska — zdaniem dziennika — mogłaby sprowadzać konserwy rybne z Łotwy, a nie z Rosji, jak to czyni dotychczas. W końcu podnosi jeszcze dziennik wielkie widoki handlowego rozwoju Łotwy, „lecz Łotwę dosięgło nieszczęście — trzyletni nieurodzaj; wobec tego zagrożonemu łotewskiemu bilansowi handlowemu powinni przyjść z pomocą i właśni obywatele i dobrzy sąsiedzi".

The Daily Herald 18.III donosi, że Stresemann powziął ostateczną decyzję zrezygnowania ze stanowiska ministra spraw zagranicznych zaraz po ukończeniu prac komitetu ekspertów. Wiadomość ta pochodzi z wysokich niemieckich kół urzędowych. Jako następcy wymieniani są Ludwig Kaas i Julius Curtius. Jako przyczynę rezygnacji dziennik podaje trudności w polityce wewnętrznej i zewnętrznej.

Tokio Asahi 16.II, omawiając sytuację w Afganistanie, podkreśla, że nie tylko brak zrozumienia dla reform ze strony Afgańczyków był przyczyną przewrotu. Afganistan, położony między brytyjskiemi Indjami a Rosją sowiecką, był oddawna przedmiotem sporu między temi dwoma krajami. Znaczenie Afganistanu w polityce międzynarodowej wskazuje motywy obecnej rebelji. Gdy Amanullah objął władzę, miał 26 lat, ale starczyło mu energji, aby wydać wojnę Anglji pod hasłem zupełnej niezawisłości Afganistanu. Ostatnio pozostawał wprawdzie w poprawnych stosunkach z Wielką Brytanją, ale z Rosją sowiecką łączyły go węzły szczególnie blizkiej przyjaźni. Anglja obserwowała ten stan rzeczy z dużym niepokojem. Nie chcemy zrzucać odpowiedzialności za wypadki w Afganistanie na rywalizację angielsko-sowiecką, a jednak ten antagonizm jest w naszem przekonaniu istotną przyczyną obecnej afgańskiej wojny cywilnej.

Viiturol 21.II zamieszcza krótką treść pracy marsz. Piłsudskiego o historji powstania styczniowego, na podstawie „Wiadomości literackich“, przyczem dołącza podobiznę Marszałka.

Podkarpatska Ruś 12.III (Uzhorod) ostro krytykuje tworzenie szkół czeskich, na Rusi Podkarpackiej, porównując usiłowania takie do starań Niemców w okresie przedwojennym na terenie dzisiejszych Czech.

Swoboda 14.III (Uzhorod) ostro atakuje Urząd Krajowy dla Rusi Podkarpackiej za jego zarządzenie co do kolejności hymnu czeskiego, słowackiego i karpatoruskiego.

ARTYKUŁY NIEUWZGLĘDNIONE.

L'Action Française 20.III J. Bainville: Le rapprochement (art. omawiający sprawę politycznego i intelektualnego zbliżenia francusko-niemieckiego).

Journal de l'Est 20.III. Ou en est la Pologne? (z powodu książki Ouard'a „Oeuvre libre“, opisującego wrażenia z podróży po Polsce).

Correspondance Universelle 20.III Reynald, sénateur: Traite de comerce franco-esthonien.

Journal des Debats 21.III. A. L. La politique financiére et les dégrevements fiscaux.

*

Vorwärts 20.III Diktatur und Bauernschaft.

Germania 20.III. Frankreichs neue Saarpläne.

Berl. Börsen-Courier 20.III. Rings um Poincaré.

Deutsche Allg. Ztg. 20.III Prof. O. Hoetzsch. Die Tributbank, das Utrechter Dokument, die Ratstagung.

Vossische Ztg. 20.III. Groeners erster Heeresetat.

Berliner Tageblatt 21.III. Marschall Foch. Paul Block. Allgemeines Missvergnügen. (koresp. z Paryża).

Deutsche Allgł Ztg. 22.III. A. Wegerer. Zu Churchills „Aftermath“.

*

Gazette de Lausanne 18.IIIł Léon Savadjian: La politique extérieure du nouveau règime en Yougoslavie.

L'Indépendance Belge 20.III L'interpelation Socialiste sur le faux d'Utracht (sprawozdanie z sesji parlamentu).

Neue Freie Presse 20.III. Die jugoslawisch bulgarische Annäherung.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40